

**Професионална гимназия по транспорт и
лека промишленост**

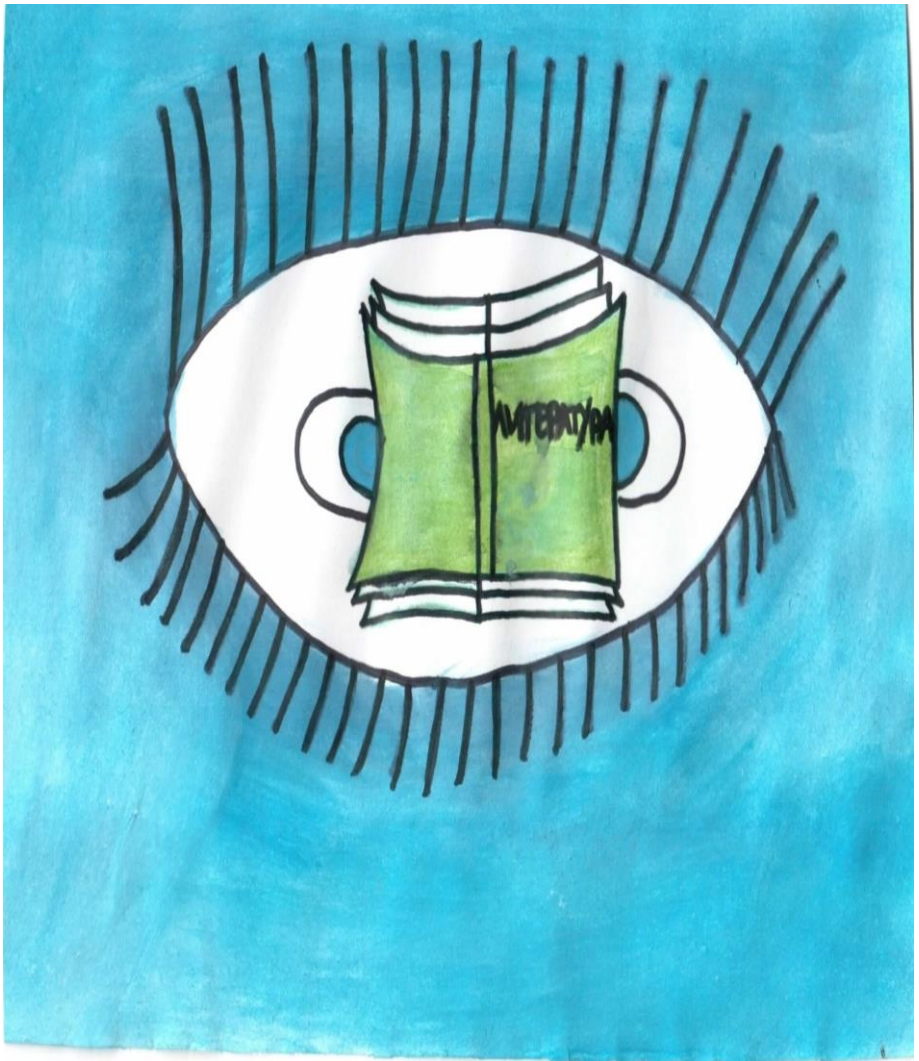
**Гр. Омуртаг, Индустриална зона, тел.
0605/62217; 0605/64139, факс: 0605/62217, e-mail: pg_tlp@abv.bg**

***"Въображението е
начало на сътворяването"***
Бърнард Шоу

**ХРИСТОМАТИЯ
по
ЛИТЕРАТУРА**

**ИЛИ КАК УЧЕНИЦИТЕ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ
ПО ТРАНСПОРТ
И ЛЕКА ПРОМИШЛЕНОСТ
„ВИЖДАТ“
ГЕРОИТЕ ОТ ИЗУЧАВАНИ ЛИТЕРАТУРНИ ТВОРБИ**

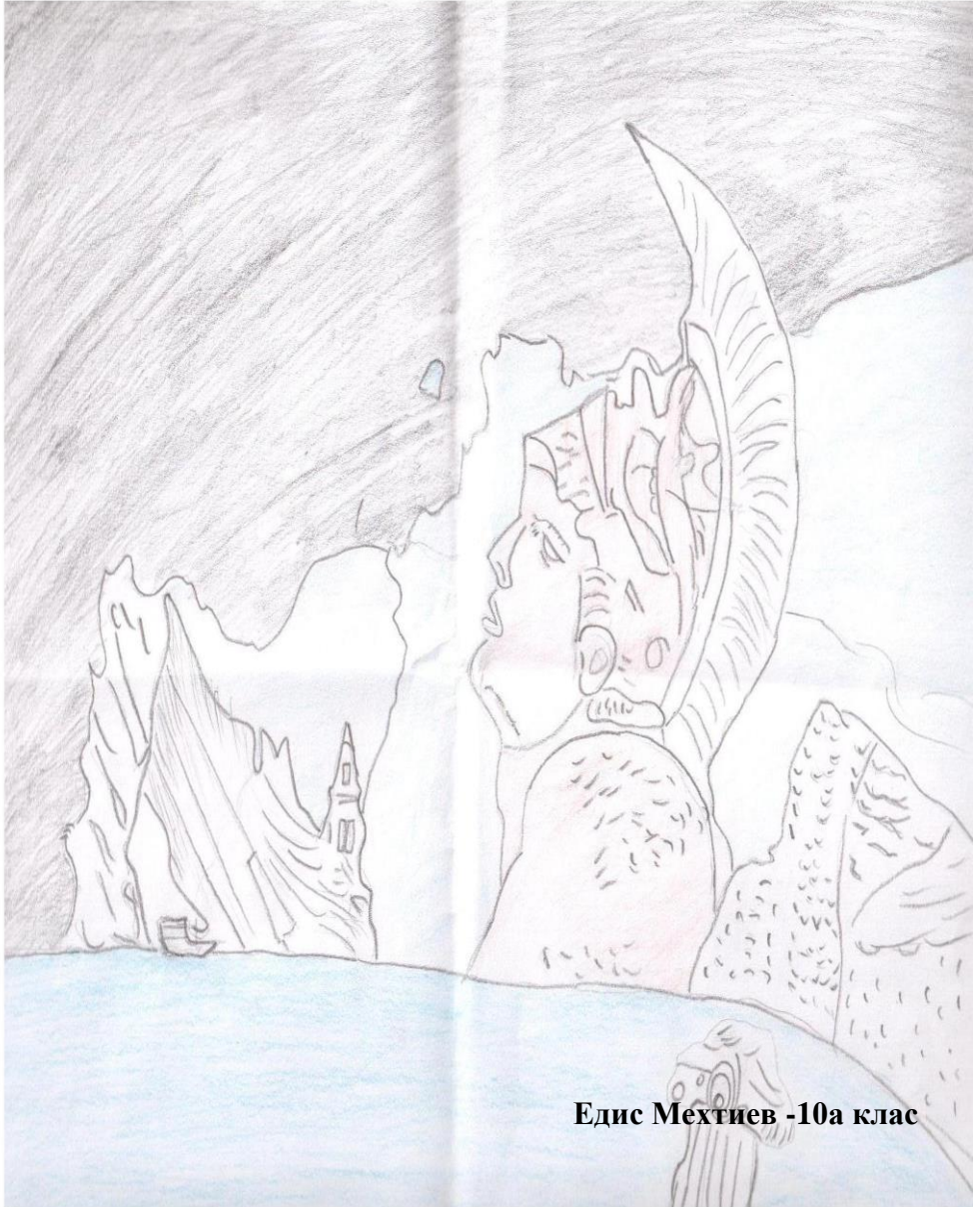
град Омуртаг, 2014 година

БОРБА НА ЗЕВС С ТИФОН

Борбата на Зевс за абсолютна власт над света не завършила с борбата с гигантите. Гея – Земята страшно се разгневила на олимпийца Зевс за това, че той така жестоко постъпил с децата ѝ – гигантите и победените титани. Тя направила нов опит да отмъсти на неблагоприятните млади богове. Встъпила в брак с мрачния Тартар и родила ужасно стоглаво чудовище Тифон. Грамадният, със сто драконови глави Тифон се надигнал от земните недра. С див вой той разтърсил въздуха. Лай на кучета, човешки гласове, мучене на разярен бик и рев на лъв се чували в този вой. Той превъзхождал всички същества по големина и сила. Бил с огромно туловище на човек, така че стърчал и над най-високите планини, а главата му докосвала звездите. Едната му ръка стигала до залез слънце, а другата – до изгрев. От дланите му излизали сто змийски глави. Вместо крака той имал огромни пипала, които се извивали със свистене чак до самата му глава. Тялото на Тифон било покрито с пера, а от главата му и лицето му се развявали мръсни кичури косми. Очите му просвятквали огнено. Никой не бил в състояние да устои на изпепеляващия му поглед. Когато той се появил на белия свят и изревал страшно – като повелителя на света, от гласа му потреперило морето, а високия Олимп се разтресъл под нозете на боговете. Буйни пламъци се виели около Тифон, земята се тресяла под тежките му стъпки. Боговете се стъписали в ужас. Дори мрачният Хадес треперел от страх, а титаните не смеели дори да помръднат. Само Зевс Гръмовежец не се изплашил и смело се нахвърлил върху страшното чудовище. Започнал се страшен бой. Тифон хвърлял по бога цели планини, които с лекота откъсвал от земната твърд. Заблестели отново светкавици в ръцете на Зевс, разтрещели се гръмотевици. Земята и небето се разтърсили из основи. В ярки пламъци лумнала пак земята, както по времето на борбата с титаните. Със стотици сипел огнените си стрели и светкавици Зевс, като че ли от техния огън се запалил самият въздух и пламнали тъмните, буреносни облаци. Така се гонели те по земята в смъртен двубой и много сили и рани им струвала тази схватка. В битката Тифон прерязал сухожилията на Зевс, а след това го захвърлил на дъното на една пещера и оставил пред входа дракон, за да го пази. Но Хермес долетял от Олимп за да освободи Зевс и привързал раните му. Още по-разярен Зевс полетял с огнената си колесница и тръгнал да гони Тифон. Зевс превърнал в пепел и прах всичките глави на Тифон. Рухнал Тифон на земята; тялото му излъчвало толкова силна топлина,

че наоколо всичко се топяло. Накрая великият гръмовержец го запокитил в Тартара, който го бил създал. Но и от там Тифон все още бил страшен за боговете и всичко живо. И все пак това била последната битка на новите богове срещу старите. Светлината и реда победили хаоса и мрака. Идвали нови господари на вселената, настанал нов ред и нови времена.

Едис Мехтиев -10а клас

Мария Златкова- 10а клас

Троянската война

Троянската война е водена между град Троя в Мала Азия и ахейската войска и е породена от отвличането на Елена, жената на спартанския цар Менелай с троянеца Парис. Троянската война е едно от основните събития в древногръцката митология е в описана в серия от епични поеми, от които само две, "Илиада" и "Одисея" са оцелели до днес. "Илиада" описва последните 50 дни преди края на войната. Древните гърци вярвали, че събитията, описани от Омир, са истина.

Троянският кон

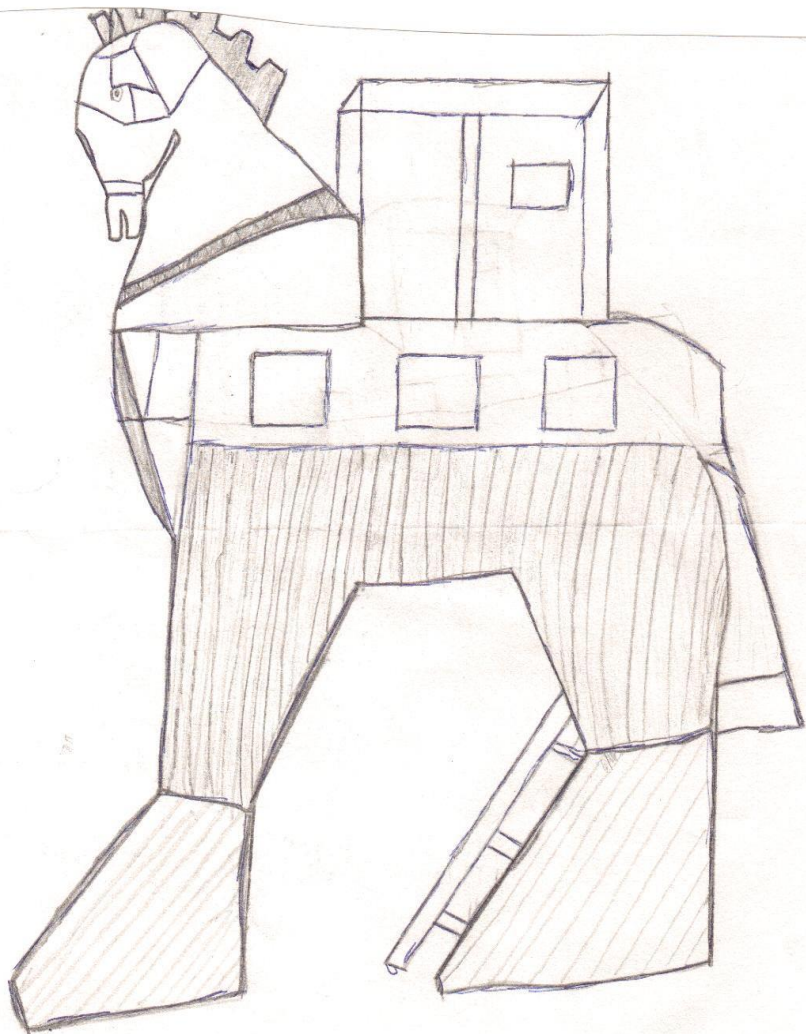
Краят на войната дошъл с един хитър план. Гърците измислили да построят голям дървен кон, свещено за троянците животно. Той бил напълнен с гръцки воители. Останалата част от гръцката армия се приготвила да тръгне и троянците приели коня като предложение за мир. Гръцкият шпионин, Синон, убедил троянците, че конят е дар. Те вкарали коня зад стените на града. Цяла вечер празнували, нечувано щастливи от приключилата десетгодишна война. В това време скритите в коня войници отворили вратите на града, за да влязат и техните другари отвън и градът бил напълно разрушен - всеки мъж и момче били убити (включително пеленачетата), всяко момиче и жена отведени в плен, всички богатства и имуществва плячкосани, а градът изгорен и разрушен до основи.

Едис Мехтиев-10а клас

Исмаил Еркaнoв -216 клac

Юксел Ридванов -106 клас

Октай Мехмедалиев- 10а клас

Омир

Изобразяван е като слепец, живял по малоазийското крайбрежие на Егейско море, в областта Йония. Под „Омиров въпрос” се разбират споровете за авторството на „Илиада” и „Одисея”. През древността се спори за родното място на поета, от края на XVIII век се налага тезата, че Омир не е исторически съществувал човек, а „народен певец”. През III в. пр. Хр. „Илиада” и „Одисея” са разделени на 24 песни – по броя на буквите в старогръцката азбука. Няма период от културното развитие на Европа, в който Омир и поемите му да са забравени.

Джейлян Исмаилова-11 а клас

„Едип цар”

Софокъл

ЕДИП

Баща си аз не бих
убил,
не бих се днес
наричал мъж
на тази, от която съм
роден, уви!
Сега съм проклет,
безчестно роден,
постеля делих със
майка си аз!
И има ли зло, от злото
по-зло,
Еди па то слетя.
ЕДИП
Не казвай, че не съм
постъпил най-добре
така, недей, не ме
съветвай повече!
Не знам с какви очи
бих гледал татко си,
когато ида в ада,
между сенките,
и майка си,
злочестата: вината ми
пред тях не ще изкупи и бесилката.
И тоя срам понесъл върху себе си,
как бих могъл открито да ви гледам аз?
Не, не! Да можех да затворя извора
на всеки звук — заключил бих отвсякъде
тогава тая тъй нещастна моя плът!

„Антигона „ Софокъл

ВТОРИ ЕПИЗОД

КРЕОН

Отде я водиш? Где и как е хваната?

СТРАЖЪТ

Ти знаеш всичко — тя погребва мъртвия.

КРЕОН

Самият ти разбираш ли словата си?

СТРАЖЪТ

Видях я да посипва с пръст умрелия —
което забраняваш ти.....

КРЕОН

(Към Антигона)

Ти, дете свеждаш тъй глава! Признаваш ли,
или отричаш — туй да си извършила?

АНТИГОНА

Признавам, не отричам нищо — сторих го. ....

КРЕОН

А ти кажи ми с кратък, ясен отговор,
известна ли ти е била забраната?

АНТИГОНА

Да, как не! Тя бе разгласена публично.

КРЕОН

И дръзна да престъпваш тая заповед?

АНТИГОНА

Ни Зевс ми повели това, ни Правдата,
съжителката на подземни демони —
а те закони дадоха на хората.

Не смятах за така могъщи твоите
повели, че да нарушава смъртният
неписаните вечни божи правила.

Не са от вчера, ни от днес, а винаги
са живи. Кой би казал откога са те?

Не исках затова, от страх пред заповед
на смъртен, да получа наказание
от боговете. Знаех — смърт. Защо пък не?

Дори без твоята заповед. Облага е
за мене да издъхна предивременно.
Та да живееш като мене, в толкова
беди, смъртта не ще ли бъде щастие?
Така, от туй, че ме улучи зла съдба,
не ме боли. Но истински бих страдала,
ако трупа на брат си бях оставила
без гроб. От всичко туй сега не ме боли.
Ако това за глупост смяташ, ето що:
един глупец ме назовава глупава.

Октай Мехмедалиев- 11а клас

ЗА РИЦАРСТВОТО И РИЦАРИТЕ

Рицарството (думата идва от френски език cheval, с корен от латински - caballus) като институция, трябва да бъде разглеждано от три гледни точки: **военна; социална и религиозна**. Също така необходимо е проследяването на неговата историята като цяло.

Във военно отношение рицарство се е наричала цялата тежката кавалерия (конницата) през Средновековието, която е представлявала най-главната и най-ефективна военна сила. Рицарят или така нареченият кавалер на орден е представлявал професионален войник за своето време; при средновековните латини (това тези хора говорещи романски езици) думата за "войник" е била еднаква по значение с думата "рицар". Това превъзходство от страна на кавалерията било взаимосвързано със западане ефективността на пехотата на бойното поле. Четири характеристики отличавали професионалният войн. Това били: собствени **оръжия, коне, придружител и флаг**

Средновековната армия била слабо екипирана за воденето на далекобойни сражения. Там където все още се използвали лъкове и арбалети (макар Църквата да се опитала да забрани изцяло тяхната употреба) те били малобройни, защото противоречали на хуманността и достойнството. В резултат на това, Средновековният рицар гледал на лъковете и арбалетите, като на несправедливи средства за водене на битка. Неговите единствени нападателни оръжия били пиката - при водене на дуели и мечът - при близък бой. Тези две оръжия били еднакви както за леко-въоръжения, така и за тежко-въоръжения рицар. Характерните различия в последствие, които наистина определяли рицарите, лежали в техните защитни оръжия. Средствата за защита на рицарите били различни за различните периоди от историята. Тези оръжия били скъпи за намиране и мъчително тежки за носене, такива като: бронята (brunia) или ризница от епохата на Карл Велики, бронираната дреха-ризница разпространена по времето на Кръстоносците, и на последно място бронираните със

стоманени плочи доспехи на рицарите въведени след четиринадесети век.

Нито един рицар не се мислил за екипиран както трябва с по-малко от три броя коне:

- бойният кон (*dexterarius*), който бива воден на ръка и използван единствено за нападение (оттук изказването: "да яхнеш единственият възвишен кон")

- втори кон за езда (*palfrey*) или бърз кон (*courser*) за изминаване на дългият път, и

- товарен кон за багажът

Рицарят се е нуждаел от няколко придружители:

- един да води конете

- друг да носи най-тежките оръжия, особено щитът с герб на него (*scutum*/щит подобен на люспа, оттук *scutarius*/носач на щит, на френски *esquire* - оръжиеносец)

- още един да помага на своя господар при качването на бойния му кон или да изправя господаря си ако бъде съборен от коня

- четвърти да охранява пленниците, които преди всичко били от висшето общество и за тях се очаквало даването на голям откуп.

Тези придружители, които не били на достатъчно високо ниво, не трябвало да бъдат смесени с въоръжената свита, която оформяла ескорта на рицаря. От тринадесети век насетне, придружаващата свита съпровождала рицаря въоръжена и на коне, преминавайки постепенно от един ранг към друг...достигайки на края и до рицарско звание.

Флаговете също така били характерни отличителни белези на рицарството. Те били превързвани и пренасяни на пиката. За разлика от дългото тясно знаме, флагът - заострен или раздвоен в края - бил използван като личен знак за отделния рицар или ерген. Този който бил с квадратна форма се използвал за емблемата на група или запазена марка за барон или баронет група командващ, не по-малко, от десет рицаря - наричани жандармерия. Всеки флаг или знаме се рисували от ръката на техния собственик, за да се различавали един от друг на бойното поле.

Серкан -1216 клас

Осман Лютфиев-126 клас

Едис Мехтиев- 11а клас

Глаголица

Глаголицата е първата славянска азбука. Създадена е от Константин-Кирил Философ около 855 г. за превод на богослужебните книги от гръцки на славянски език. Названието *глаголица* идва от думата *глаголь*, означаваща „дума“ (такова е и названието на буквата Г). Тъй като *глаголати* означава *говоря*, глаголицата поетично е наричана „*знаците, които говорят*“. Названието *ѣ* е възникнало късно в Хърватско, като има основания да се предполага, че старото название на глаголицата е било *кирилица*, по името на нейния създател Константин-Кирил Философ. С глаголица са били написани първите славянски преводи на богослужебни книги, с които Кирил и Методий и техните ученици са разпространявали християнството в Моравското княжество и Панония през IX век.

Джейлян и Фатме-12а клас

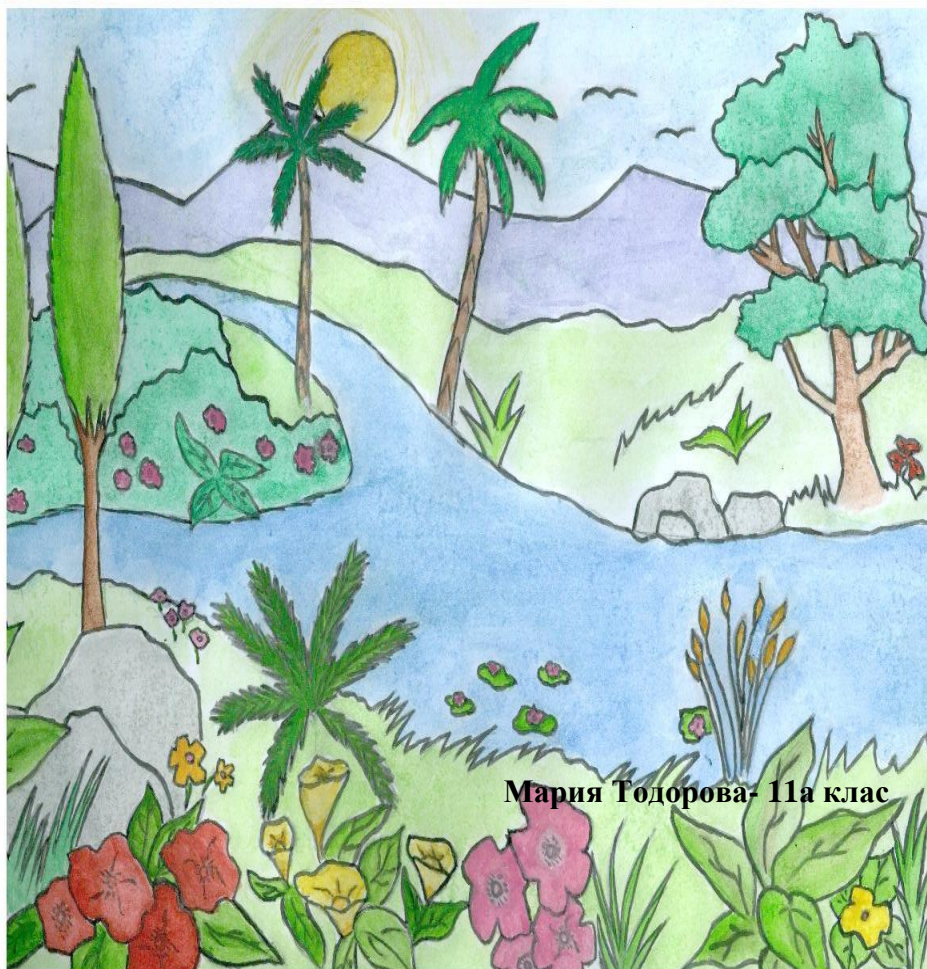
Първа книга от Библията “Битие”

[2:8] И насади Господ Бог рай в Едем, на изток, и там настани човека, когото създаде.

[2:9] И направи Господ Бог да израстат от земята всякакви дървеса, хубави наглед и добри за ядене, и дървото на живота посред рая, и дървото за познаване добро и зло.

[2:10] От Едем изтичаше река, за да напоява рая, и подир се разклоняваше на четири реки.

[2:15] След това Господ Бог взе човека (когото създаде) и го посели в Едемската градина, да я обработва и да я пази.

Мария Тодорова- 11а клас

Мигел де Сервантес „Знаменитият идалго Дон Кихот де Ла Манча”

ГЛАВА ОСМА,

за големия успех на храбрия Дон Кихот в страшното и нечувано приключение с вятърните мелници и други още случки, достойни да бъдат увековечени

В това време те съгледаха тридесет или четиридесет вятърни мелници, които стърчаха сред полето, и Дон Кихот, щом като ги видя, каза на своя оръженосец:

— Щастливата съдба нарежда нещата така, както не сме могли и да мечтаем, защото погледни натам, приятелю Санчо Панса, и ще видиш, че се показват тридесет, пък и повече грамадни великани, с които възнамерявам да вляза в бой, като отнема живота на всички до един. Плячката ще е наша и това ще бъде основата на нашето богатство, защото тази война е справедлива и съвсем богоугодно дело е да изкореним тази проклета пасмина от лицето на земята.

— Какви великани? — запита Санчо Панса.

— Тези, които виждаш ей там — отговори господарят му. — Някои от тях имат ръце, не по-къси от две левги.

— Слушайте, ваша милост — забеляза Санчо, — това, което стърчи там, не са великани, а вятърни мелници, а това, което на вас ви прилича на предълги ръце, са крилата им, които, движени от вятъра, въртят камъните на мелниците.

— Явно е — възрази Дон Кихот, — че не си посветен в тайната на приключенията. Великани са и ако те е страх, махай се оттук и се отдай на молитви, а аз в това време ще вляза с тях в жесток и неравен бой.

Като каза това, той пришпори Росинант, без да се вслушва във виковете на оръженосеца си Санчо, който го предупреждаваше, че се впуска несъмнено в бой не срещу великани, а срещу обикновени вятърни мелници. Но Дон Кихот беше толкова убеден, че са великани, та нито слушаше гласа на Санчо, нито

виждаше какво има пред себе си, макар че се доближаваше все повече към тях, като крещеше колкото му глас държи:

— Не бягайте, страхливци и подлещи, защото насреща си имате един-единствен рицар!

След това той призова от все сърце господарката си Дулсинея, помоли я да го подкрепи в изпитанието, покри се зад щита си, закрепил копието и пусна Росинант в галоп срещу първата мелница, която се изпречи пред него. Нанесе удар в крилото ѝ, което в този миг вятърът така шеметно завъртя, че копието се строши на парчета, а кон и конник бяха подети и изхвърлени на полето в най-жалко състояние. Санчо Панса се спусна да му помогне, като препускаше магарето с все сили, но когато стигна на мястото на нещастната случка, намери господаря си неподвижен, защото страшен беше ударът, който го повали заедно с коня му на земята.

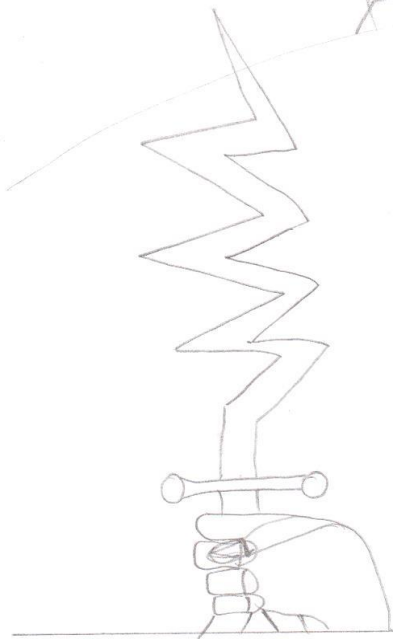
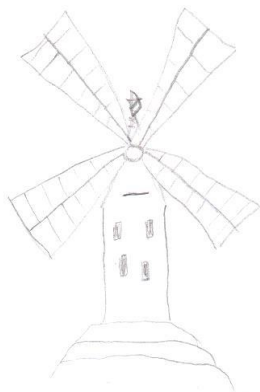
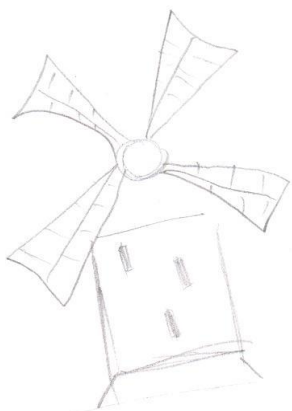
— О, Господи! — възкликна Санчо. — Не казах ли на ваша милост да премислите добре какво правите? Не ви ли предупредих, че това са вятърни мелници и че само този, който има такива мелници в главата си, не е в състояние да ги види?

Юсуф Исмаилов -12б клас

Виктор Василев-11б клас

Исмаил Еркaнoв-126 клac

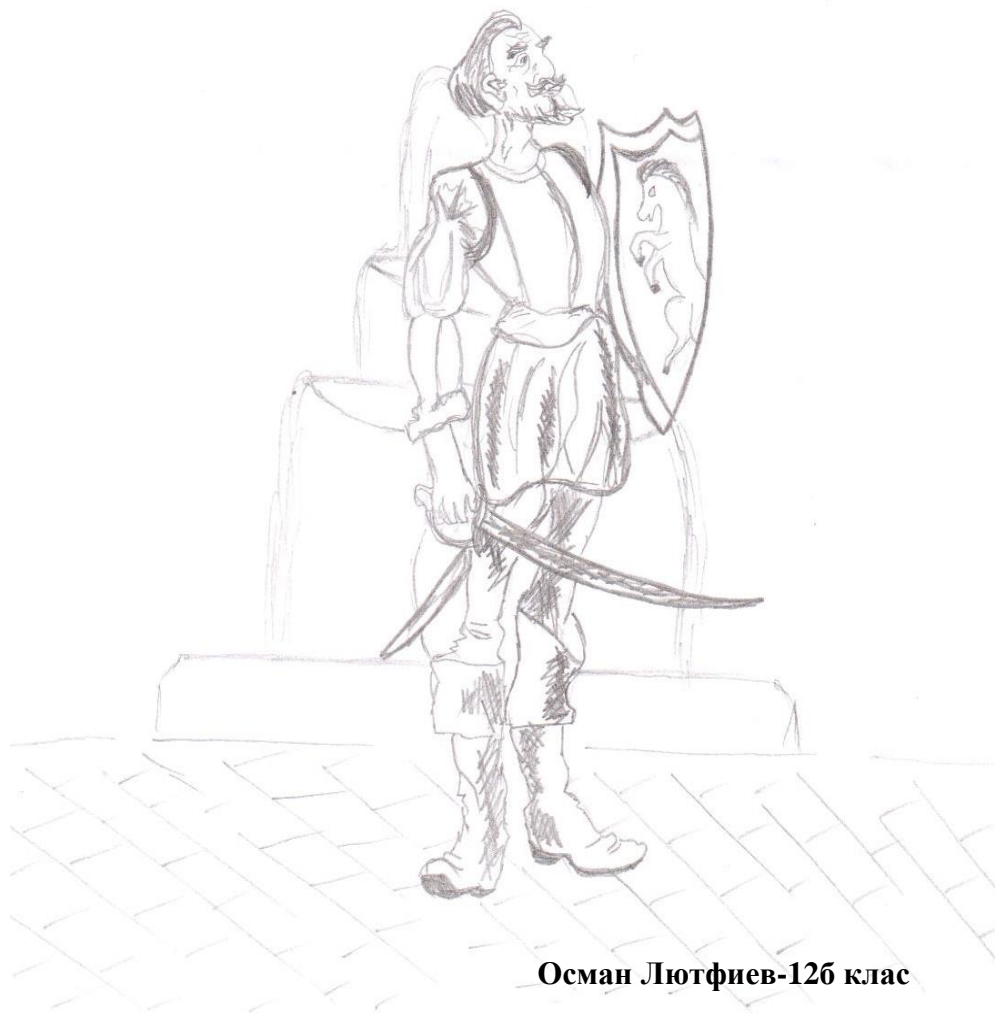

Свободата, Санчо, се
крепи на върха на
копчето!

Джейлян Исмаилова -12а клас

Джейлян Исмаилова -12а клас

Осман Люtfиев-12б клас

Уилям Шекспир „Хамлет“

Първо действие

Пета сцена

ХАМЛЕТ

О, говори! Мой дълг е да те слушам.

ПРИЗРАКЪТ

И щом изслушаш ме, да отмъстиш.

ХАМЛЕТ

Какво?

ПРИЗРАКЪТ

Духът съм аз на твоя клет баща,
осъден за известно време нощем
да броди по земята, а пък денем,
от глад измъчван, да горя във огън,
додето той пречисти в мен злините,
извършени, когато бях във плът.

.....
Чуй ме! Чуй! О, чувай

Ако обичал си баща си нявга...

... то отмъсти за неговото грозно,
ужасно, отвратително убийство!

Трето действие

Първа сцена

ХАМЛЕТ

Да бъдеш или не? Туй е въпросът.

Дали е по-достойно да понасяш
стрелите на свирепата съдба,
или обнажил меч, да се опълчиш
срещу море от мъки и в таз битка
да ги зачеркнеш всички? Смърт... Заспиваш...

И толкова... И в тоя сън изчезват
душевният ти гнет и всички болки,
измъчващи плътта ни. Такъв завършек —

от бога да го просиш! Смърт... Заспиваш...
Заспиваш... И сънуваш може би?
Ха, тук е спънката! Защото туй —
какви ли сънища ще ни споделят
в тоз смъртен сън, когато се измъкнем
от брeнната обвивка — то ни спира,
таз мисъл прави земните ни мъки
тъй дълголетни. Кой търпял би инак
безчетните камшици на века ни:
неправдите на наглия потисник,
високомерието на рода,
сълзите на отритнатата обич,
бавежа на закона, произвола
на тлъстия чиновник, злия присмех,
със който недостойният заплаща
на тихата заслуга — всичко туй,
когато едно бодване тук вляво
очиства сметките ни? Кой би пъшкал
под бремето на отмилял живот,
ако не беше този страх пред него
зад гроба, в неоткритата страна,
отдето никой пътник се не връща?
Той смазва волята ни и ни кара
да се мирим с познатите беди,
наместо да летим към непознати.
Тъй размисълът прави ни пъзливци
и руменият цвят на мъжеството
посърва под отровното белило
на многото мъдруване. И ето,
мечти високи, почини с размах
отбиват се встрани и губят право
да се зоват „дела“! ... Но тихо! Ей я
красивата Офелия!... О, нимфо,
в моленията си къмто небето
спомни за всички мои грехове!

Исмаил Ерманов 12б клас

АЛЕКСАНДЪР СЕРГЕЕВИЧ ПУШКИН

Я ВАС ЛЮБИЛ (1829)

Я вас любил: любовь ещё, быть может,
В душе моей угасла не совсем;
Но пусть она вас больше не тревожит;
Я не хочу печалить вас ничем.

Я вас любил безмолвно, безнадежно,
То робостью, то ревностью томим;
Я вас любил так искренно, так нежно,
Как дай вам Бог любимой быть другим.

*Обичах Ви; навярно любовта ми
не е изтляла още; не съвсем,
но нека вече тя не ви тревожи -
не бих желал да страдате за мен.*

*Обичах ви безмълвно, безнадежно,
измъчван ту от ревност, ту от страх,
обичах Ви тъй искрено, тъй нежно
Дай Боже друг така да Ви обича Вас!*

"***"

Я помню чудное мгновенье:
Передо мной явилась ты,
Как мимолетное виденье,
Как гений чистой красоты.

В томленьях грусти безнадежной
В тревогах шумной суеты,
Звучал мне долго голос нежный
И снились милые черты.

Шли годы. Бурь порыв мятежный
Рассеял прежние мечты,
И я забыл твой голос нежный,
Твои небесные черты.

В глуши, во мраке заточенья
Тянулись тихо дни мои
Без божества, без вдохновенья,
Без слез, без жизни, без любви.

Душе настало пробужденье:
И вот опять явилась ты,
Как мимолетное виденье,
Как гений чистой красоты.

И сердце бьется в упоенье,
И для него воскресли вновь
И божество, и вдохновенье,
И жизнь, и слезы, и любовь.

НА К...

*Аз помня чудното смущение:
пред мене появи се ти
като нечакано видение,
триумф на красота и стих.*

*И дълго в скръб, скръб безнадеждна,
в шума на страст и суети
звучеше ми гласът ти нежен,
привиждах милите черти.*

*Години. Буря с дъх метежен
отвя предишните мечти,
забравих аз гласа ти нежен
и боголиките черти.*

*Във глухо, мрачно заточение
процеждаха се дни и дни
без богове, без вдъхновение,
без сълзи, трепет и жени.*

*Душа дочака просветление:
и ето пак яви се ти
като нечакано видение,
триумф на красота и стих.*

*Тупти сърцето в упоение
и за живот възкръсват нов
и богове, и вдъхновение,
и трепет, сълзи и любов.*

Емине У.
04 X² клас, №5

Емине Исметова- 12а клас

Сурая Басриева-12а клас

Даниел Дефо „Робинзон Крузо“

ИЗ ШЕСТА ГЛАВА

Робинзон на необитаемия остров. Той успява да вземе неща от кораба си и си построява жилище.

.....
След това започнах да си строя палатка. Направих я от корабното платно и от пръти, които насякох в гората. В палатката пренесох всичко, което можеше да се похаби на слънцето и дъжда, а наоколо струпах празните сандъци за в случай на нападение от хора или диви зверове.

.....
Сега можех изцяло да се занимавам с въпроса, който ме тревожеше още първия ден: какво трябва да направя, та да не ме нападнат нито хищни зверове, нито диви хора? Какво жилище да си направя? Да си изкопая пещера или да си издигна палатка?

В края на краищата реших да направя и едното, и другото. По това време ми стана ясно, че мястото, което избрах на брега, не струва за постройка на жилище: то беше блатисто, ниско място, до самото море. В такива места е много вредно да се живее. При това наблизко нямаше сладка вода. Реших да намеря друго парче земя, по-удобно за жилище. Жилището ми трябваше да бъде защитено и от слънчевата жега, и от хищниците: да се намира на такова място, дето няма влага, а наблизко да има сладка вода. Освен това непременно ми се искаше от къщата да се вижда морето. „Може случайно близо до острова да се появи кораб в морето — казах си, — а ако не виждам морето, ще пропусна тоя случай.“

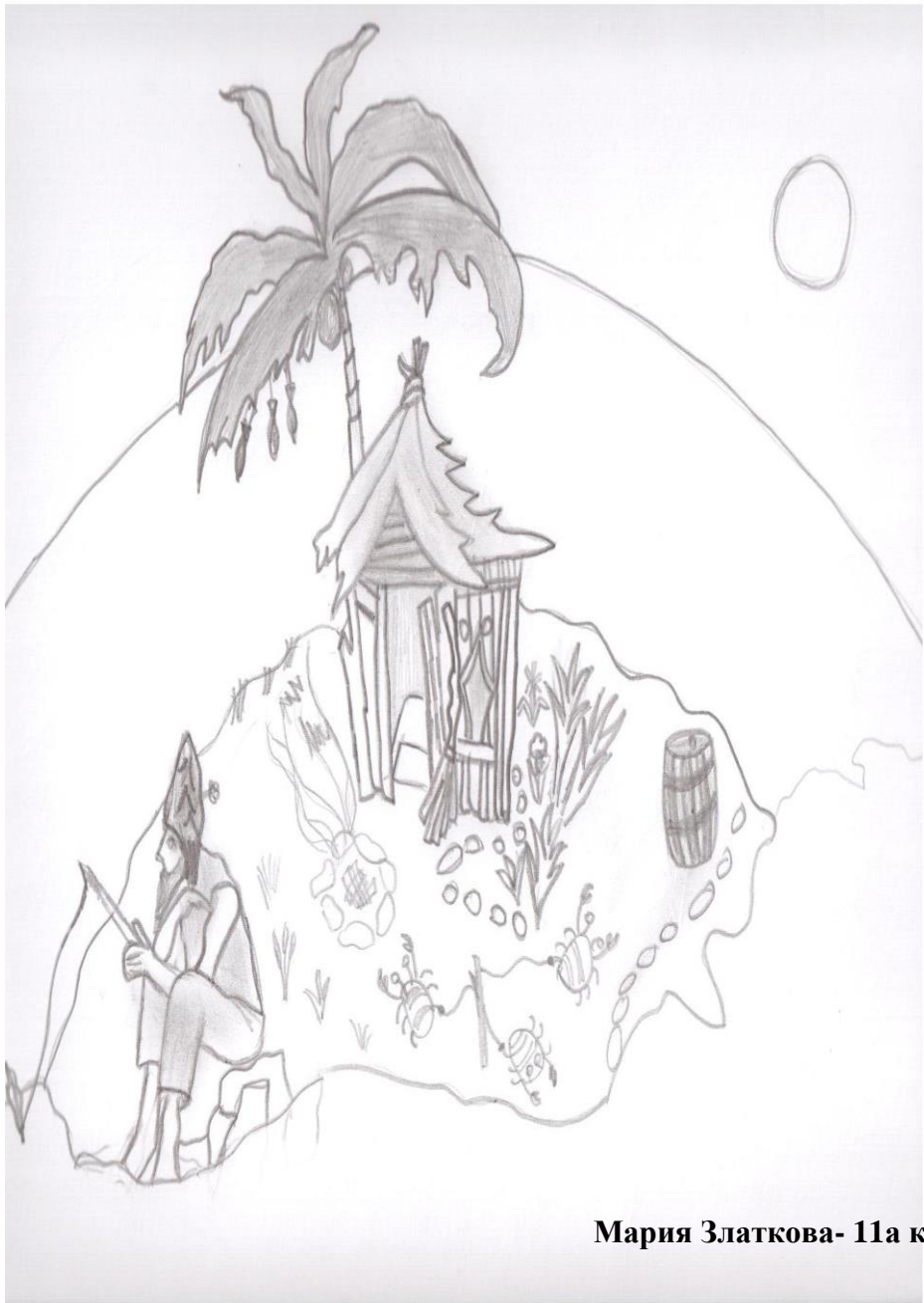
Както виждате, все още не ми се искаше да се откажа от надеждата.

Мария Златкова- 11а клас

Мария Златкова- 11а клас

Мария Златкова- 11а клас

Джейлян Исмаилова -12а клас

Оноре дьо Балзак „Дядо Горио“

...Дядо Горио, около шестдесет и девет годишен старец, се бе оттеглил у госпожа Воке в 1813 година, след като бе напуснал търговията си. Отначало той нае помещението, в което живееше госпожа Кутюр, и плащаше тогава хиляда и двеста франка годишно, като човек, за когото пет луидора повече или по-малко бяха дребна работа. Госпожа Воке бе подновила трите стаи на това помещение с една предплата, която, казват, дала за тази нищо и никаква покъщина, състояща се от жълти хасени завеси, лакирани дървени кресла, тапицирани с утрехтско кадифе, няколко зацапани картини и тапети, които не вземаха и кръчмите в предградията. Може би безгрижната щедрост, с която се бе оставил да бъде измамен дядо Горио, когото по онова време наричаха почтително господин Горио, я накара да го смята за простак, който не разбира нищо от търговия. Горио пристигна с добре натъпкан гардероб, с великолепно бельо на търговец, който нищо не си отказва, след като се е оттеглил от търговията. Госпожа Воке бе разглеждала с възторг осемнадесетте ризи от полухоландско платно, чието изящество бе още по-забележително, тъй като бившият производител на фиде носеше на нагръдника си две карфици, съединени с верижка — на всяка от тях блестеше по един голям брилянт. Облечен обикновено в светлосин фрак, той носеше всеки ден една жилетка от бяло пике, под която се люлееше издутият му като круша корем, върху който подскачаше тежък златен ланец с дребни украшения. В табакерата му, също така златна, имаше един медальон с къдрици, които му придаваха вид на герой на любовни приключения. Когато хазайката му го обвини, че прилича на женкар, по устните му се появи весела усмивка на еснаф, когото са засегнали по слабото място. Шкафовете (той произнасяше тази дума така, както я произнасяше народът) бяха пълни с множество сребърни съдове от домакинството му. Очите на вдовицата пламнаха, когато му помогна да разопакова и нареди разни лъжици за сипване на супа и за рагу, лъжиците и вилиците, приборите за зехтин и оцет, сосиерите, многото блюда, сервизите за закуска от позлатено сребро, с една дума, всички кой от кой по-хубави съдове, които тежаха няколко килограма и с които той не желаше да се раздели. Тези подаръци му напомнях разни тържествени случаи от семейния му живот

— Те са се отказали от баща си! — повтаряше Йожен.
— Да, техният баща, бащата, е истински баща — продължи виконтесата, — той е добър баща, който, казват, дал на всяка една по пет или шестстотин хиляди франка, за да ги направи щастливи, като ги омъжи добре, а за себе си оставил само осем или десет хиляди ливри годишен доход, като вярвал, че дъщерите му ще си останат негови дъщери, че ще си създаде у тях две кътчета, два дома, където ще го обожават, ще му угаждат. Не минаха и две години и зетьовете му го изгониха от къщите си като най-големия негодник...

Джейлян Исмаилова- 12а клас

Алеко Константинов „Бай Ганьо“

VI. Бай Ганьо у Иречека

- О-о! Добър ден, бай Иречек, как си, добре ли си? - извиква бай Ганьо с един най-приятелски тон, щом влиза в кабинета на стопанина. Последният му подава зачудено ръка, поканва го да седне и се сърди на своята памет, която не го подсеща кой е този любезен приятел.

- Не ме ли познаваш? - припомня бай Ганьо, като смесва ту "ви", ту "ти". - Вий нали бяхте министър в София?
- Да.

- Е и аз съм оттам! - заключава тържествено бай Ганьо. - То се казва емишерии сме, хе, хе, хе, ами как.....

Минуват в приемната стая и госпожата затваря след себе си вратата, за да не се чува шумът в кабинета. Тя се старае всякак да занимае бай Ганя с нещо любопитно: предлага му разни албуми, показва му картини, слага пред него цял куп илюстрации, но умът на бай Ганя е съвсем на друго място и той на любезностите на госпожата с престорено равнодушие отговаря:

- Не ща, благодарим: гледайте вий. Колко съм ги гледал аз такива картини и портрети! Не ме гледайте, че съм млад! Бай Ганьо поглежда нетърпеливо на своя огромен сребърен часовник и почва един твърде интересен и своевременен разговор:

- Аз много съм любопитен да изуча Европа. Ето сега например, да речем, у нас дойде ли пладне - сядат да обядват. У вас иначе е наредено. Вий кога обядвате например?

- Ний обядваме в 5 часа обикновено, но днес можем да обядваме и порано. Извинете, ще ви оставя само за една минутка - каза госпожата и излезе из другите врата.

Бай Ганьо седи сам в салона, зяпа разсеяно картините, час по час плюе по килима (не че е гладен, ами кой знае!), разтрива го с ботушите и се вслушва при най-малък шум в кабинета. Чува той по едно време, че Иречек става от стола си, пристъпва няколко крачки и се спира. "Ама и аз диване, защо не си пренесох дисагите в тая стая." Бай Ганьо седи като на тръни; най-сетне не го сдържа, става, пристъпя

тихичко по килима към вратата на кабинета, навежда си ухото към дупката на ключалката и слухти; той чува само собственото си често дишане и ударите на кръвта в ушите. Но и тук бай Ганьо не се успокоява, той не вижда нищо през ключалката и като натиска нерешително дръжката на вратата, отваря я, подава си тайнствено главата в кабинета и вижда Иречека, приклекнал близо до дисагите му пред един шкаф с книги. Бай Ганьо се хили насреща му: - Хи, хи, хи, работите ли, работите ли? Хи, хи, хи! Чакай, рекох, да надникна. Работете си, нищо, аз пак ще затворя.

.....
Увлечен от желание да се препоръча за цивилизован човек, бай Ганьо не можа да поеме право чинията със супата, която му подаде стопанката, и изля доста от нея върху масата и додето да му попречат, той събра една част с лъжицата и я изсипа в чинията си. Стопанката не искаше да му позволи да яде от тая супа, но той от деликатност загради чинията си с ръце и не искаше да му я меняват. - Аз имам чушки в дисагите си - съобщи ненадейно бай Ганьо. Той гореше от желание да си разтрие една чушчица от дребните в супата, която се показва съвсем бледна за неговия стомах, но се стесняваше да извади чушки, да не го помислят за простак, та искаше по-напред да сондира стопаните.

- Да? Имате чушки? - обади се Иречек.
- Как не, нося си аз чушки; нали знаете, "България майка мила" не може без лютичко - казва иронически бай Ганьо и без да чака повече, скача от стола, спуска се в кабинета, домъква дисагите си, прикляква над тях гърбом към стопаните и донася на трапезата две чушки.
- Две стигат за петима ни, страшно са люти - заявява той, като изтърсва половина чушка със семките в чинията си и остатъка любезно предлага на стопаните: - На, заповядайте, разтрийте си, хе, хе, хе, по български! Не, не, разтрийте, слушайте мене и ще видите какво нещо е. Е, вий знайте: насила хубост не става. Чакайте аз да си разтрия, че да ви покажа какво се вика супа. И наистина, бай Ганьо разлюти супата си до такваз степен, щото един непривикнал човек би се отровил. И почна да сърба; ама сърба българинът, не се шегува, триста псета да се сдавят, не могат го заглуши. Едри капки пот му замрежиха челото и като че се стремяха да рукнат в чинията му. Бай Ганьо сръбне веднъж откъм върха на

лъжицата, остави лъжицата и затисне лютата влага с два-три залька хляб; пак вземе лъжицата, сръбне супа, смръкне с носа си навътре и пак два-три залька хляб.

- Я ми подайте още едно късче хлебец. Вий съвсем без хляб ядете - учудва се бай Ганьо. - На българийята дай хляб; ние много хляб ядем; да не се хваля, ама с таквази чорба, пърдон, с таквази супа цял самун хляб изядам. Бас държа.

Бас не държаха, но и без това бай Ганьо унищожи доста хлебец.

- Туй винце отде го вземате - любопитствува бай Ганьо, не че го интересува отговорът, а така, да намери предлог за още някоя чашка.

- Купуваме го - отговаря стопанинът, - добро ли е ?

- А-а! Чиста стока! Купувате го, а? Я подайте шишето насам. Каквото се е запалил стомахът ми от чушката като нажежено желязо, да ливна сега цялото шише, ще зацвърчи отвътре. Ех, у нас винце, половин лев оката, като му светнеш една окица - тука ли си!... А, оригнах се, прощавайте: туй малко проташко пада, ама пърдон, човещина, не можеш да го задържиш!...

Мария Тодорова-11а клас

Петко Р. Славейков „Изворът на Белоногата”

Помежду Ибинча и Харманлии на пътя има една чешма,
която ся казва Акъ балдъръ чешмеси,
за нея живее в народът следующото предание:

Видиш ли долу в полето
дет се мержеят, чернеят
дестина дрввя върбови?
Там било село Бисерча,
в стари години, отколе,
там се родила, живяла
мамина мила Гергана.
Гергана, пиле шарено,
Гергана, кротко агненце,
кат бисер между мъниста
тя била между момите;
първо й либе Никола -
вакло огиче пред стадо
пόμεжду селски ергени!

Гергана още Никола,
двамата лика прилика,
като два стърка аглика;
двамата млади, зелени,
един за други родени,
един у други влибени,
влибени вярно, примерно.

Либил Никола Гергана,
либил я и я задирыл:
заран и вечер по извор,
по хора` всяка неделя,
по тлъки всяка прилука,
и по седенки всяка нощ.

Било то вече посреднощ.
Седенките ся разиждат -

праща Никола дома й
своята мила Гергана,
китка и цвете поиска.
Гергана тихо говори:
- Късно е, либе, за китка,
месечинка си залезе,
а петли не са попели -
време е сега потайно,
грозна, невярна полунощ;
звезди блещукат над нази,
веди прелитат край нази -
змееве, змейски духове
и самодиви-пощянки,
ще видят, ще ни завидят -
китка се дава за обич,
кога се зора зазори;
в зори е китка кръвена,
утре ти китка готова.
Дигни се рано да станеш,
утре на нива да идеш,
на изворът ме почакай,
биволи докато напоиш,
аз с бели менци ще дойда
за прясна вода студена,
ще ти дам китка кичена
от мое чело на твое,
с тебе за мене да бъде. . .
Черна им честта, горките,
черна веда ги подслуша,
подслуша, та им завиде,
на зло ги око мернала,
сторила да ги погуби.
Рано ранила Гергана,
станала, та се умила,
пред икони се прекръсти,
тихо се богу помоли.
Росна е китка набрала

и я на чело забола.
Дига кобилца на рамо,
та си на извор отива.
Не сваря тамо Никола,
чай сваря бели чадъри.
Нощя е везир пристигнал,
с войска си тука застанал.

Гергана вода налива,
бели си крака измива,
везир пред чадър седеше,
гледал Гергана, чудил се -
чудил се хубост таквази,
де се е зела на село.

Гледал я везир, сматрял я,
и от сърце я поревнал.

Допраща слуги, вика я.

Везир й дума продума:

- Българко, млада девойко,
що ми си рано ранила
за прясна вода на извор?

- Рано съм, аго, ранила
за прясна вода студена,
по-рано да си ошетам...

Тейко ми, стара стария,
бърза на нива да идем.

- Ходиш ли, млада девойко,
ходиш ли и ти на нива.
да гориш лице снежано,
да косиш ръце нежани?

Ти не си за туй родена,
най си родена, дарена
бяла ханъма да бъдеш,
все по чардаци да ходиш. . .

Я хайде, бяла българко,
хайде на Стамбул да идем,
дето ще шеташ на други,
други на тебе да шетат.

- Добре съм, аго, аз тука
при старий баща и майка,
мен не тежи ми шетнята.

Откакто съм се родила,
все тъй съм расла, порасла,
кога по нива, по лозе
на стар бащица на помощ,
кога пък в къщи да шетам -
на мила майка отмяна.

- Ще дойдеш, бяла българко,
ще дойдеш с мене на Стамбул,
ще дойдеш, друго не бива.

- Жив да си, аго, недей ме!
Как ще оставя баща си,
майка си, как ще замина?

- Туй ли се грижиш и мълвиш?
Не щеш ли и тях да вземем,
да ги заведем с нази си?

- Мили ми, аго, ливади;
свидна ми мала градинка!

- Ливади искай от мене,
все по ливади да ходиш,
каквито искаш градини
и цветя вътре всякакви. . .

Жално въздъхна Гергана,
умилно дума продума:

- Няма там, аго, по вази,
няма там стени таквизи,
зиме със здравчец обрасли,
лете със сива лиляка;
няма там бяло кокиче,
ни теменужка дъхава
между къдрави шубрачки;
в поля чернока аглика
на всяко рано пладнище -
злат минзухарец в равнище,
ни ален божур в странище...

В моята мала градинка
доста е мене, що имам:
всякакви ружи шарени,
шарени жълто, алени,
дребен босилчец черночък,
син кремък, жълта латинка,
бял кремък чисто сребърен,
бисерно, росно леденче,
крехка върбица клоната,
стволяста камха рехата,
червен седяночко вечерен,
синкави рохли ранници,
карамфил зимен и летен,
ширбой ми кичест ператен
и морав стратул бархатен. . .

Тез живи цветя няма ги
в ваште, аго, градини!
Там всичко расте насила
и дето расте, там вене. . .
Хубаво всичко на село,
охолно, аго, на воля!
- Хубава, млада българко,
защо си толкоз глупава!
Склони ти само да дойдеш,
на Стамбул да те заведе:
да видиш де е хубаво,
да познаш що е охолно!
Аз ще заръчам, щом идем,
да ти изградят градини
каквито искаш, дето щеш.
И ще направя за тебе
в градини нови сараи
със дванадесет капии,
с триста прозорци джамлии.
С миндери ще ги обградя,
с ястъци ще ги обредя,
с дюшеци ще ги постеля

да седиш на тях, да гледаш,
додет ти видят очите. . .

- Стамбул е, аго, за мене
тука, дето аз съм родена,
а най-хубави сараи
там онзи моят бащин дом.

Що ми са много капии,
когато мога от една
да ходя и да дохождам?

Що ми са триста прозорци,
когато мога всякога
от едно само прозорче
да гледам деня слънцето
и вечер ясен месечка

с милиони звезди около!

Какви по-светли сараи
от тез небесни сводове?

Какви по-добри миндери
от таз зелена морава!

- Младо, безумно момиче!

Ти още нищо не знаеш,
мене повярвай, послушай,
да си намериш късметът:
бяла ханъма да станеш,
злато, коприна да носиш,
в светли хареми да седиш,
жълти жълтици да нижеш
размесом с дребен маргарец.

- Хубаво, аго, жив ми бил,
но аз съм проста селянка,
не ми са драги хареми,
нито свилени премени;
не искам жълти жълтици,
не искам дребен маргарец.

Стига ми това, що имам:
таз огърлица мъниста
и този плетен косичник. . .

Най-подир, аго, знаеш ли?

Ако не знаеш, да знаеш:
аз съм се клела, заклела
и клетвата ми вярна е.

Първо ми либе Никола
първо венчило той ще е. . .

- Колко си проста, безумна!

Та що е твоят любовник
пред мене и пред властта ми?

- Пред тебе, аго, нищо е;
но за мен, знаш ли, всичко е -
воля аз него, та него. . .

- Волиш ти него, та него -
отвърна везир сърдито, -
но своя воля ти нямаш,
мойта е воля над тебе;
господар аз съм над тебе -
аз ще ти бъда стопанин. . .

Гергана дума продума:
- На живот ми си господар,
но на волята не ми си;
Без воля стопан ставаш ти
на мъртво сърце студено. . .

Смая се везир с Гергана,
вярност в любов ѝ почете;
пусна момата свободна
и надари я богато,
после за помен поръча:
изворът чешма да стане....

**СБОРНИКЪТ СЕ ИЗДАВА ОТ
КЛУБ „УЧИЛИЩЕН ЖУРНАЛИСТ“,
ПО ПРОЕКТ BG051PO001-4.2.05 „Да направим училището
привлекателно за младите хора“**

**ЕМБЛЕМАТА НА КЛУБА
Е ИЗРАБОТЕНА ОТ МАРИЯ ТОДОРОВА
И СЕМРА АХМЕДОВА ОТ 10 А КЛАС**

